

Wetenschappelijke Advies Commissie Productverbetering

Oordeel inzake

Ketenafspraken inzake zout in hartige broodjes
(ingediend door FNLI, CBL, NVB)

Utrecht, 27 februari 2018
(laatst gewijzigd op 19 maart 2018)

Inleiding

Het voorstel 'Een ketenafpraak inzake zout in hartige broodjes' is beoordeeld door de Wetenschappelijke Adviescommissie Productverbetering (WAC) op 27 februari 2018. Het concept oordeel op basis van de discussie in de vergadering is aan de aanwezige commissieleden toegestuurd voor schriftelijke commentaar. Alle aanwezige leden hebben deze beoordeling op 16 maart geaccordeerd. Eén commissielid kon niet aanwezig zijn op de vergadering, maar heeft van tevoren een schriftelijk oordeel ingediend dat is meegenomen tijdens de discussie.

Verzadigd vet

De indieners hebben geïnventariseerd of naast zout ook het verzadigd vetgehalte van de producten naar beneden kon worden gebracht. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de beslissing van de indieners om het reduceren van verzadigd vetgehalte niet in het convenant op te nemen. Als reden wordt genoemd dat het product te veel verandert als de hoeveelheid vlees in de vulling omlaag wordt gebracht of wordt vervangen door een ander ingrediënt. Dit zou een te groot afbreukrisico geven. De WAC vindt deze argumenten echter niet overtuigend, omdat de waargenomen verschillen in het verzadigd vetgehalte en de aanwezigheid van light-varianten aantonen dat een lager gehalte mogelijk is. Het verzadigd vetgehalte van het vlees kan worden verlaagd door het percentage mager vlees te verhogen. De WAC geeft aan dat een dergelijke normstelling gezondheidswinst op kan leveren omdat de bijdrage aan de totale inname van verzadigd vet substantieel is. Wanneer er binnen een bepaalde subcategorie geen mogelijkheid is om verdergaande reducties toe te passen dan is het wenselijk om een plan of strategie te ontwikkelen om de consument de gezondere varianten te laten kiezen.

De beoordeling

Het voorstel is getoetst aan de hand van de toetsingscriteria uit de bijlage van de Terms of Reference. **Het eindoordeel van de WAC staat op pagina 3/4.**

1. *De doelstelling van de verbetering van de productsamenstelling*

Er worden maximumnormen voorgesteld voor het zoutgehalte van drie producten binnen de categorie hartige broodjes: worstenbroodjes, saucijzenbroodjes en kaasbroodjes. De partijen hebben hiervoor gekozen vanwege de populariteit van deze producten en hun relatief hoge gehalten aan zout. De afspraak geldt voor de broodjes die via de groothandel en supermarkt worden verkocht. Met deze afspraak wordt in een periode van ongeveer 1½ jaar beoogd het gemiddelde zoutgehalte in deze drie producten met 4-12,7% te reduceren.

1.1 *De keuze van producten*

De manier waarop de keuze van producten is omschreven, heeft de WAC beoordeeld als goed. Het overzicht in de bijlagen geeft duidelijk aan welke producten wel en niet onder de afspraak vallen. De WAC mist echter wel de broodjes hamburger in de lijst.

De WAC vindt het goed dat gekozen is voor producten met het grootste marktaandeel en hoge zoutgehaltenes, maar kan dit aan de hand van de verstrekte informatie niet verifiëren. Door te kiezen voor alleen de drie belangrijkste producten, wordt nu een grote groep broodjes, met mogelijk ook een hoog zoutgehalte, niet aangepakt. Het is de WAC niet duidelijk waarom de lange lijst met overige broodjes, niet in de afspraak zijn meegenomen. Om deze reden is de onderbouwing beoordeeld als matig tot zwak.

1.2 *Inzicht in de huidige samenstelling van de producten*

De manier waarop de huidige samenstelling is beschreven, heeft de WAC beoordeeld als goed. De WAC ziet geen toegevoegde waarde van de samenstelling op niveau 1 en 2, aangezien daar geen verder inzicht in de verdeling wordt gegeven. Voor saucijzenbroodjes en kaasbroodjes is uit de grafieken niet direct te zien waarom deze aan de bovenkant zitten qua zoutgehalte. Om deze reden is de onderbouwing beoordeeld als goed tot matig.

1.3 *De mate van reductie*

De manier waarop de mate van reductie is beschreven, heeft de WAC beoordeeld als goed tot matig. De WAC vindt het goed dat de normen zijn gebaseerd op technologische en/of smaaktesten, maar uit de beschrijving is lastig op te maken wanneer smaak/technologisch argumenten doorslaggevend zijn. Daarnaast mist de WAC inzicht in de manier waarop de reductiepercentages van 4-13% zijn bepaald.

De WAC heeft de mate van reductie in het algemeen beoordeeld als matig, met als onderbouwing:

- Het reductiepercentage voor saucijzenbroodjes is minder is dan 5%. Er heeft volgens de auteurs in 2015 al een reductie in deze groep plaatsgevonden, maar er wordt niet bij vermeld of deze reductie significant is. Voor eenduidigheid ziet de WAC de norm voor deze broodjes graag op eenzelfde niveau als de andere twee broodjes.
- Bij gebruikers dragen deze producten significant bij aan de zoutinname. Bijvoorbeeld een worstenbroodje van 75 gram draagt gemiddeld rond de 1,3 gram zout per broodje, dat wil zeggen 21 % van de dagelijks aanvaardbare hoeveelheid voor zout. Na de voorgestelde reductie ligt het zoutgehalte gemiddeld rond de 1,1 gram, ca. 19 % van de dagelijkse aanvaardbare zout inname. Om meer impact te hebben op het voedingspatroon van een gebruiker, zijn hogere reductiepercentages nodig.
- Daarnaast ziet de WAC geen pogingen tot technologische innovaties zoals het gebruik van alternatieven voor zout.

1.4 *Het aantal te herformuleren producten*

Het aantal producten dat met deze afspraak wordt aangepakt, heeft de WAC beoordeeld als matig. Belangrijke kanttekening hierbij is dat we het aantal te herformuleren producten bekijken ten opzichte van het totaal

aantal geïnventariseerde producten. Wanneer gekeken wordt naar het aantal producten binnen de gehele categorie van hartige broodjes, dan zou het oordeel slechter uitpakken.

1.5 *Het marktaandeel van de te herformuleren producten binnen de Productgroep*

De WAC waardeert dat één bakkerij inzicht heeft gegeven in de relatieve grootte van de verkoopkanalen. Dit wekt de indruk dat het wel mogelijk is om dit type gegevens te achterhalen en beschikbaar te stellen voor het onderbouwen van dit voorstel. Helaas heeft de WAC door het ontbreken van (geconsolideerde) marktvolumegegevens onvoldoende inzicht om het effect van deze maatregel te kunnen schatten. Om deze reden heeft de WAC dit onderdeel beoordeeld als matig.

1.6 *De bijdrage van de te herformuleren producten aan de inname*

De WAC constateert een foutje in de berekening van de bijdrage aan de inname. De afspraken leiden niet tot een daling van 0,08g zout per dag, maar 0,007 g per dag (0,088-0,081). Dit moet in het voorstel gecorrigeerd worden. De berekening kan nog verfijnd worden door de consumptie per NEVO code op te vragen bij het RIVM. De indieners hebben daar positief op ingestemd. Verder heeft de WAC dit onderdeel beoordeeld als goed.

De bijdrage van deze producten aan de inname is gemiddeld gezien niet heel hoog, maar is wel significant bij gebruikers van deze producten. Een worstenbroodje van 75 g bijvoorbeeld, draagt gemiddeld rond de 1,3 gram zout per broodje, dat wil zeggen 21% van de dagelijks aanvaardbare hoeveelheid voor zout. Na de voorgestelde reductie ligt het zoutgehalte gemiddeld rond de 1,1 gram, ca. 19% van de dagelijkse aanvaardbare zout inname.

1.7 *De historie van de productsamenstelling*

De WAC heeft de historie van de productsamenstelling beoordeeld als matig. De beschrijving is erg gericht op de ervaring van één bedrijf. De WAC kan niet beoordelen in hoeverre dit representatief is en mist een conclusie.

1.8 *Technologische aspecten*

De WAC heeft de beschrijving beoordeeld als goed. Er is meer informatie verstrekt dan in vorige voorstellen. De WAC vindt echter wel dat de beschrijving erg behoudend en verdedigend is, en ziet hier graag meer oplossingsgerichtheid en innovatiekracht.

De WAC is zich er van bewust dat je bij dit type producten uiteindelijk wel tegen grenzen van herformulering gaat aanlopen, maar ziet geen argumenten die aangeven dat hier sprake van is bij de voorgestelde reductieniveaus. Naast de manier waarop reducties die hier worden voorgesteld gerealiseerd worden, kan er in ieder geval nog verder gekeken worden naar de mogelijkheden van systemen die alternatieve ingrediënten gebruiken. Het kunnen terugverdienen van investeringen is geen criterium dat de WAC beoordeelt.

1.9 *Veranderingen in de consumptie van de productgroep*

De auteurs doen geen uitspraak in welke mate de consumptie zal veranderen nadat de producten zijn aangepast. Uit de beschrijving leidt de WAC af dat er vrees voor verlies van marktaandeel ten gevolge van de verandering van smaak is. Voor dit type product is het daarom wenselijk om een strategie samen met de out-of-home en horecakanalen te ontwikkelen.

Eindoordeel:

Op het voorblad wordt gesteld dat het om een ketenbrede afspraak gaat voor hartige broodjes, maar in feite gaat het om drie specifieke producten. De WAC adviseert de titel hierop aan te passen. Het is de WAC duidelijk waarom voor deze drie producten is gekozen, maar dit betekent ook dat het zoutgehalte van een grote groep hartige broodjes, die tevens een hoog zout gehalte kunnen hebben, niet wordt aangepast. De WAC vindt versnippering van het segment (afzonderlijke standaarden voor individuele producten op niveau 3) niet wenselijk en adviseert de stuurgroep om spoedig met een afspraak te komen voor de overige producten uit de categorie. Of nog beter, een maximum te stellen voor het hele segment en dan per subcategorie, indien mogelijk, lagere maximum waarden.

Doelstelling 1: Ambitie van het voorstel binnen de subcategorie

De WAC vindt het voorstel voor een gemiddelde zoutreductie van 4-12,7% bij de worsten-/saucijzen-/kaasbroodjes in een periode van 1½ jaar **matig ambitieus**. Er wordt een goede eerste stap voor zoutreductie gezet, met name voor worstenbroodjes en in mindere mate voor kaasbroodjes. Bij saucijzenbroodjes kan een grotere stap gemaakt worden. Met het huidige voorstel wordt nog niet tegen technologische grenzen aangelopen. Verdere reducties zijn mogelijk wanneer gekeken wordt naar systemen met vervangende ingrediënten.

De WAC betreurt dat er geen pogingen worden ondernomen om het gehalte aan verzadigd vet omlaag te krijgen. Hierin zijn nog wel degelijk stappen te maken.

Doelstelling 2: Bijdrage aan de doelstelling van het Akkoord

Geen oordeel. Het is voor de WAC niet mogelijk om op basis van de aangeleverde informatie uit het voorstel de bijdrage aan de doelstelling van het akkoord goed te beoordelen. Wel is de WAC van mening dat deze ketenafpraak weliswaar een beperkte bijdrage heeft aan de volksgezondheid, maar is deze afspraak voor veel gebruikers van deze hartige broodjes wel een belangrijke stap.